

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1912/2015
18.02.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиље М.М. из Б.П., чији је пуномоћник Д.Ж., адвокат из Б.П., против тужене Општине Бачка Паланка, коју заступа Општинско јавно правобранилаштво, ради накнаде штете, вредности предмета спора 6.281.054,00 динара, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 299/15 од 11.03.2015. године, у седници одржаној 18.02.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 299/15 од 11.03.2015. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бачкој Паланци П 6677/12 од 07.07.2014. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужена да јој на име накнаде штете исплати 6.281.054,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.06.2012. године до исплате, као и да јој накнади трошкове парничног поступка са законском каматом почев од дана пресуђења до исплате. Ставом другим изреке обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка од 361.500,00 динара, а ставом трећим изреке тужиља је ослобођена плаћања судске таксе у овој правној ствари.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 299/15 од 11.03.2015. године, жалба тужиље је делимично усвојена, а делимично одбијена, па је потврђена првостепена пресуда у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву, а преиначена у делу о трошковима парничног поступка, тако што је снижен износ трошкова досуђен туженој на терет тужиље са 361.500,00 динара на 331.500,00 динара, те је одлучено да свака странка сноси своје трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужиља је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се ревизија може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, решењем Комисије за национализацију Народног одбора Општине Бачка Паланка од 14.10.1959. године од власника М.Н. из Б.П., национализован је део зграде број ..., у улици ... у Б.П. и то пословни простор који се састоји од три одељења, површине 159,75 м², постојећи на катастарској парцели број ..., као и цела парцела ..., двориште у селу површине 456 кв хв, све уписано у ЗКУЛ ..., КО Б.П.. Од национализације је изузет стамбени део наведене зграде број .., у улици ..., који почиње од првог одељења пословне просторије, као и све нуз просторије у дворишту зграде, а што је све остављено у својину дотадашњем власнику М.Н.. Истим решењем наложено је Среском земљишно књижном суду да на национализованом делу предметне некретнине спроведе укњижбу права власништва у корист општенородне имовине, као друштвене имовине. Решењем НОО Бачка Паланка од 23.08.1960. године национализоване пословне просторије су преузете од бившег власника М.Н. и додељене Општинском одбору ССРНЈ у Бачкој Паланци, те је одређено да ће корисник исплаћивати бившем сопственику 9.000,00 динара, на име привремене накнаде за национализоване просторије, почев од 01.03.1960. године до доношења решења о накнади. Коначно решење о накнади донето је 13.08.1962. године, којим је бившем власнику, М.Н., одређена накнада за национализовану непокретност у висини од 195.534,00 динара, којим је констатовано да износи исплаћени на име привремене закупнине од 387.000,00 динара (за период од 01.01.1959. до 31.07.1962. године) се урачунавају у накнаду и на овај начин се сматра да је накнада у целости исплаћена, а да сопственик није дужан вратити вишак примљеног новчаног износа. Национализоване пословне просторије тужена је давала на коришћење најпре МЗ „Стари Град“ и Удружењу одгајивача ситних животиња, а од 10.12.1992. године Земљорадничкој задрузи Стари Град.

М.Н., као власника стамбеног дела изузетог од национализације, наследиле су супруга Е.Н., са 11/12 дела и Д.А. са 1/12 дела, а које су 21.11.1979. године са мајком тужиље, Д.М., закључиле купопродајни уговор о продаји непокретности саграђеној на парцели број ..., површине 13а 25м², која је некада била уписана у ЗКУЛ ..., КО Б.П., парцела ..., кућа и двориште у селу од 456 кв хв. Према наводима тужбе, предмет купопродаје биле су и стамбене и пословне просторије, које су национализоване 1959. године. У време закључења уговора, у земљишним књигама није била спроведена укњижба права власништва у корист опште народне - друштвене имовине на национализованом делу непокретности. Тужиља је од своје мајке наследила имовину стечену наведеним уговором о купопродаји, али судови су утврдили да ни мајка тужиље почев од куповине ових непокретности, а касније ни тужиља и њен син, никада нису користили национализоване пословне просторије, већ су исте били у државини и користила

су друга правна лица којима је Општина Бачка Паланка те просторије дала на коришћење, а тужила, њена мајка и син, су користили само стамбени – ненационализовани део предметне непокретности. Национализовани део зграде – пословне просторије урушиле су се током 2002. године због старости, па је тај део зграде уклоњен и терен рашчишћен почетком 2003. године. У време рушења предметни објекат је био уписан као власништво Републике Србије, са Општином Бачка Паланка као корисником, а у природи је представљао вишенаменски пословни простор површине 159,75 м², иако је у јавним књигама евидентиран као стамбена зграда.

Судови су утврдили и да је на основу правноснажне и извршне пресуде Општинског суда у Бачкој Паланци од 04.02.2008. године (П 733/07) и решења Основног суда у Новом Саду од 26.08.2010. године дозвољена укњижба права власништва у корист тужиле на непокретности која је била предмет национализације, површине 13а 25м², која је сада уписана у лист непокретности број ... КО Б.П., као парцела број

Предмет тражене правне заштите у овој правној ствари је накнада штете у висини изгубљене закупнине, због немогућности коришћења национализованог дела непокретности – пословне просторије, у периоду од 23.06.1997. до 26.08.2010. године, као и грађевинске вредности пословних просторија које су се срушиле 2002. године.

Код овако утврђеног чињеничног стања, побијаном одлуком одбијен је тужбени захтев као неоснован, а ревизијом се неосновано указује да је неправилно примењено материјално право.

Пословне просторије за чије некоришћење тужила потражује изгубљену закупнину и грађевинску вредност због урушавања, национализоване су решењем надлежног органа Општине Бачка Паланка, од 14.10.1959. године. Према Закону о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта („Службени лист ФНРЈ“ број 52/58), који је у време доношења решења био на снази, национализација представља меру принудног развлашћења власника непокретности која се по овом закону национализују, а која се врши у општем интересу. По својој правној природи и функцији, детерминисана је објективним потребама и циљем, а даном ступања на снагу овог закона (применом члана 12. Закона), право својине на овим непокретностима се мења и са ранијег споственика, физичког лица, постаје друштвена својина. Промена сопственика на национализованој непокретности, као и правни однос између претходног власника и новог корисника, у свим појединостима регулисан је наведеним Законом, као и Уредбом о поступку за спровођење национализације најамних зграда и грађевинског земљишта („Службени лист ФНРЈ“ број 4/59), којима је одређен поступак национализације, који је подразумевао доношење решења о утврђивању предмета национализације, као основа за спровођење укњиббе друштвене својине на тој непокретности, као и основа и мерила за исплату накнаде за национализовану непокретност.

У конкретном случају спорне пословне просторије национализоване су правноснажним решењем Комисије за национализацију, НОО Бачка Паланка од 14.10.1959. године од претходног власника М.Н., које су решењем од

23.08.1960. године и преузете од њега и додељене Општинском одбору ССРНЈ у Бачкој Паланци. Дакле, од 1960. године ранији сопственик није више био ни власник, нити је био у државини наведених пословних просторија, па то нису могли постати ни његови наследници (супруга Е.Н. и Д. А.).

Имајући ову о виду, Врховни касациони суд налази да другостепени суд правилном применом и тумачењем одредаба Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта, налази да се национализација врши по самом закону, те да је М.Н., ранији сопственик спорних пословних просторија престао бити власник истих ступањем на снагу наведеног закона и доношењем решења о национализацији, због чега ни његови правни следбеници (Е.Н. и Д.А.) нису наслеђем могле постати власници наведеног пословног простора, нити су то право својине уговором о купопродаји од 21.11.1979. године могле пренети на мајку тужиље, која је била купац по наведеном уговору. То даље значи да ни тужиља, као правни следбеник своје мајке на наведеној непокретности није могла стећи право својине, па не постоји ни основ за накнаду штете у виду изгубљене закупнине због некоришћења овог објекта и његове грађевинске вредности због урушавања, како то правилно налази и другостепени суд.

Другостепени суд правилно налази да код чињенице да је спорни пословни простор национализован од претходног власника правноснажним решењем из 1959. године, а да национализоване непокретности постају друштвена својина по самом закону – ступањем на снагу овог Закона (оригинаран начин стицања својине), те посебно код чињенице да тужиља није доказала да је спорни пословни простор био предмет уговора о купопродаји од 21.11.1979. године, околност што у моменту закључења овог уговора није била спроведена укњижба друштвене својине на овој непокретности, не утиче на другачији начин на стицање права својине на спорном пословном простору и на основаност тужбеног захтева.

Наводе у ревизији којима се указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, Врховни касациони суд није ценио, с обзиром да се ревизија из ових разлога не може изјавити (члан 407. став 2. ЗПП).

На основу изнетог, применом члана 414. став 1.ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**